

يکلی محبوسونه

هَقَّة مَصَاحِبَه بَنِي

قره کون تجربه سی

اوچ پوز او تیز برسنه سی فیشنه قوڼه اووه سندن کپوردم . پوتون اووه مې یا ضدی ، حیدر پاشده ترنه درت ارفد اشمه برابر بنېشدم . بېلم هانکی استانبولدن قویرایانه برده ردیف پوزاښی کړدی . اکر پوزوک بولېنک کونده براق دفعه بکېدن یاقدیمز ساج منغالی اولماسیدی ، آناطولینک پوز ، صوغوق ، وحشی اوولمژده دونه جقدق . آردصره جامک بوغوسی سیلوب درت بش کونک ، کورک ، بیکاره قاری سیر ایدیدوم . اوله وقلر اولدی ، که ساعتله هېچ بر اړه راست کله دم . بلای که پورادن پولې دکل ، طبیعتک سراسری بر حیوانی بېله کچمه میندی .

اوسنه حدود لرېز پوډر قیصه ، جبهه لرېز پوډر یاقین دکدی . جنوده کی عسکر لرېز سویشده ، عدن اوکونده ، بصره ارفه لرېز ، شرفه کی عسکر لرېز قفقاس قایلرېزده چارپوریدی . چناق قلمه امیدل و امیدسز کونلر کپوریدی . دها سوکره رومایاده ، غایپاده ، ما کدونیاده محاربه لر ایتدک . چوق دفعه کندی کنده قوڼه اووه سندن بیکاره قاری حیرتله خاطر لاپوردم . پدی حدودده دښته قارشی بوشالان پوز قورق سېل ، شوچوراق آناطولینک تره سندن سیر بیور : کوزلر مه کورونم هانکی کیزلی سولر اچین اچین پدی حدوده کیدبیور وپو عظیم سیله قاتلیور : برشی وارکه بن کورمه . پوردم ، برشی وارکه بن آکلام پوردم . نه دهنده کی آناطولی ، بم کندی اطرافد کی انسانلرک وجوده کتیردی جمعیت بر کوچک فیرطنه قارشیستنده بېله ناب و توانی ، امیدی و اړزوسی قالمش خسته ، چوړوک ، قوف شهرلور و حلر خرابه سندن عبارتدی .

پو سیل آلرور ، سته زور هر کون اسمی کیشن حدودده آقدی ، آقدی . مکدن چناق مختال پین اردو لرېز بزدن آپیردی ، دمیرولی سونالار بېله برابر کان انکالیز اوکونده سینا

چولرلرمن غره اوکته چکلک . اوزون فاصله لرله براق منلی اردولرک اېکی قورقوچ ، دوامی وقلی مجرمی تنها صف لرېز اوکونده عوایتدک . بر کون بدخت تره ک طالعده دوددی ، فلسطینک دار طوبرا قاری اوزرېزده رجعت محاربه لرېزده باشلاق . « پو سفر هرشی پیندی » دیبه دوشونبیوردم . آناطولینک پوتون کیزلی سولرینک منبی قورودی ، « سوک قایلر فوت حس ایدبیور ، سوک دامارلر قاتی بوشالنیور » دېدم . ملککی قدسند باخته قدر بر استیلا اردوسنک سیاحلو کی کچه چکی پوم پوز بر مسافه دن عبارت ظن ایدبیوردم . برده شامده بر اسم ایتدک : « بی سوشیل ! » بر اصیل کنجک قوماند ایتدی که « درت بیک کشیدن عبارت بر داماله قوت انکالیزلری قدسک بر معنوی تپسی اوکونده داغتنشیدی . شیبیدی ، پو بر داماله قوت مجوم ایدن انکالیزلرک اېکی منظم پیاوه فرقه سندن فضله اوله یی برده سوازی فرقه سی علاوه ایدرک هجوم ایتدی . تلفاتک بر قسمی آتچق ایتدین اسکی بی سوشیل قهرمانلری بنه طاش طاش ، طوبراق طوبراق شهرک تپلرېز مدافعه ایتدیلر . سوکره ، تک بر پولجی کی ، برو فوشدن اینوب تصور ایدم بیلر مېسکر ؟ انکالیز بی سوشیلده مغلوب اولدقدن سوکره نام بر هغه مجورلرېز تکرار ایدمه دیلر ، حتی فرقه لرېز برشی رملیه آلپ دیکتدر دیلر . بر هغه سوکره دشمن اسکی قوتندن دها پوپوک بر قوتله کوزلر و بدخت مسجد اقصی هر صرلرینک اوستندن سوک دفعه پورویپ شهرې ترک ایتدیلر . پوکون بوجهه اېک معموده لرېز قدر کړی کلک شدر . اوچ پوز او تیز ایل مایستنده مدینه دن حضرت پیغمبرک هر قدی اطرافه طوبلان پو اوچ نورک شهرې بېله قیرغین سیرلری ترک ایتدبیور . عدن اوکندن یتک کیم بیلر هانکی وحشی چولر لرېزده چکین براق آناطولی طاوورې پوکون بېله کندی تسلیم ایتدبیور و هېچ بری بش سندن بری آناطولی شهرې ، آناطولی انسان کورمېن پو اکملر حالا او شهرک ، اوکوک ووا انسانک آرزولری وسعادتاری اچون چیرېنوب دوربیور . سوکلی مدینه بېه نورکالر الله قالان طوبراق او قادار اوزلاشیدی ، که هېچ بر معجزه اولیورې امیدسز سیرلرېز بره کتیرمه . بش طاوورلری کچی ونه قورتار ایلیر ؟

پوکون بر طابیدیم انسانلرله قوتوشیوردم ، طابیدیم انسانلرک سوزلری ایدیدبیورم . غره لری وکتابلری اوقویوردم . بزبه او اسکی بز ، آناطولی ینه او اسکی آناطولی ، ملت ینه او اسکی ملت ... نصل پوزاڼوڼه اوووسنک بیکاره قاری اوستنده آدم و حیوان اثری کورمه دیکم اچون قوتدن و امیددن دوشرکن ، چناق قلمه کندی کندنه بېله کی وسوډی شیشی بابیورسه ، پوکون بز : هر هاشی پیندی ، بته قلدق ، کندیزی دوشوغلر بز !

دیدیکن زمان مدینه قهرمانلری مقدس بېله کلری روضه مدافعه ایدبیور ، بر شرف تکتیم اچون پین قهرمانلری سلاطری چاتیق دوربیور . بی سوشیلک تک تک داغیلش سوک قهرمانلری حب سولرینک دینده طولاشیور .

پوکون کی ملکک بکا کوستر دیک منظره ایتنه پو ازیل ایکرکله در : ملت ومنورلر .

پوکون بی سوشیل کیم یاد ایدبیور : مدینه تک اسمنه قاچ دفعه تصادف ایتدیکز : پینه تک ونهنا براقدیمز چوچقاری دوت سته دېزې قاچ کتن سوردی ؟ پوکون بز کندی الله ، کندی قاتی وکندی سفر لرېزله قازاندی شرفک ساخته وارنلری اولدیمز ، جانجوده سلاح ، قیاحتر برده معفرت دیبه قولاندیمز ، وپوتون پونره رنما شیبیدی قدر بزې بر اوموز حرکتله اوستندن سلیکوب آناطای آناطولی اوتوندق . نه وانه تپسی تپسی داغیلان ارکک ، قادن وچوق تورکرک کیم باشلری ، نه ما کدونیاده سپسز تولدیرلن سوک روم ایل تورکلری یاد ایتدک . نه حافظه زده بی سوشیل دیبه بر اسم ؟ نه اندیبه لرېز آرمسته مدینه تک چارمه قهرمانلرک طالی وار . بېله پین بېله پین : « آلماییزی قارا کوزتده پالکوز بر اقبور . بز اوانا اچون قان دوکدن باشنه نه یاقد ؟ » دیوروز . بز پوکون شوخ پین ایتدیکز خودکامی اچنده سرخویش . بز نه باغیدی ؟ اکر چناق قلمه اولماسیدی ، پوکون استانبولک هواسنده حیرتله تره ی پراپلر دها اوچ سته اول اینوب پیرنیش او لاجدی .

پوکون انسانلرکندی اسلرېز لفظ ایدبیور ، کندی اولرې دوشونیور ، پوجه سته یی منظر

غزلواره نظر دقتی جلب آنمیکند و در «ناجیک» :
چاپشیدی کرچه زبان قلبه برجان اولولی
بیانه صیغهدادی عشقک بلای جان اولولی
مطالعیه باشلایان غزله سوله دیک شو نظیره فی
آلوردم :

جهانی یاقدی اوطلعله یار جان اولولی
جهان بروایله بلا کورمدی جهان اولولی
بلا بلا دیه عشقهک سو بسو کوزم
بونار نازمه افروز خانان اولولی
خدنک آهزده چرخنی ایلدک آماج
عیت اوقفرینه سینه من نشان اولولی
آکیلماز اولودی اسامیر اولین جنون
جنون عشق ایله بن خفه داستان اولولی
نیز ایلز اولدم جهان آئی روسی
بیرم ریاض طربزای قدسیان اولولی

اوطغرل واپورنده کتابت وظیفه سیله ژاپونیه
کیدرکن برچوق زوالیلرله برابر بوغولان بوچاره
شاعرک شو بیته نه کوزلدر :

باقیور دیه دختنه بجران کوزمه
باقیور جان آلیچی کوزلری یان یان کوزمه
ترجان حقیقت شاعری انجمنده یعل ناهی طرفندن
«ناظم الحکم» عنوانی ویریلن احمدجدی بک [۱۰۰]
بالخاصه تخمیس لریله شهرت آلمشدر . ناجینک ترجانده
چقان مان بونون غزالیخی تخمیس ایشدر . ایشته
بردهانی نمونه اولورق آلوردم :

تخمیس غزل مسعود [۱۰۱]

مست عشقم برعجب کار ایلمد میخانه ده
مشرپ عرفانی اظهار ایلمد میخانه ده
وقتی بن خوشبختی اسرار ایلمد میخانه ده
کوکله ساقی بی معمار ایلمد میخانه ده
الله الله کعبه اعمار ایلمد میخانه ده

نعره آندم کرچه خوبان زماک عشقه
سن بی معذور طوط زاهد خدانک عشقه
بارلادوب جام بی هم توجوانک عشقه
اول دفر چاقدمک ترساده کاک عشقه
برقه دوندم نشر انوار ایلمد میخانه ده

۳

محله اولدیه ساقی مه کبی برنو نثار

[۱۰۱] فروزانک اون یشنجی صحیفه سننده شو
سطرلری اوقوبورز :

«شاعر مشهور احمد جدی بک افندی» «ناظم
الحکم» عنوانک توجیهه دائر .

جدی : مداد حکمت ایله کلک ماهرک
زینلیور صحائف اعجازی مدیدم

ایتمکده در زمان سنی برشاعر حکم
عنوانک اولسه حکمتی وار «ناظم الحکم»

[۱۰۲] معل ناهی اوزمانلر «مسعود خرابانی»
مستعارینه ده قوللانیوردی .

شاعر کاظم پاشاده به ناجیک «هوز» ردیفی
برغزلی تغلیب ایدیبور ، ترجان حقیقت اداره سینه
کوندر دیک مکتوبده شونلری یازیور : «شهورصان
شریفک واسطندن بری نامزراج اولوب هوز تحصیل
برؤنم ایدمه دیکمدن دولایطیه عالی بیان وافاده
ایتمکدن باشقه سوز سوله ک افندادم بوق ایسه ده
ناجی افندیکن غزالی بالناسه احیادن بری قرائت
ایدوب (روح نچیان کلور آواز استحداد هوز)
پتی بک خوشمه کیده رک بیانی حیاته خدمت و بیکه
همت ایلتش اولماسیله شیدان عشقک حرکت مذبحه امی
قیلندن اولورق کال بجزمله قوم بتدیک مرسته
سوله دیکم برغزل پریشان مأل تقدیم حضور عالیروی
قیلشمدر الخ»

اسکی ادبیات منتسب لری عتده «نظیره» برحیثیت
مسأله سیدر . هرکک غزله اولو اورتا «نظیره»
سولینمز ، اصل غزل صاحبک بووک بره ایتیه مالک
اولای شریطر . مثلا معرور ناجی - فضولی کی
اسکی شاعرلر مستننا - معاصرلردن یالکزن جلال
پاشانک برغزله - اوده دوستق سیبله - برنظیره
سوله شد . بونی بیله شویله برقطعه بتیریور :
سوز بولوب مسعود عشق ایتمد چلال ساحری
بولدی ناجی شهرت سحر مینم ازدیاد .

حالبوک ناجی برغزل یازار یلاماز ترجان حقیقت
بوله عارف حکمت بک کی ، کاظم پاشا کی استلردن
طوتکرده اوزمان بک درکلی شاعرلردن سیایلان علی
رومی کی ، احمد جدی کی ذاتلره وارنجه به قادر
برچوق شاعرلر نظیره لریله دولارمش : آژده کی
نسخه لردن آکلار بورک بونلر هتله رج ، حتی آیلرجه
سوربور . ناجی «ایلمد میخانه ده» ردیفی برغزله
سوله بن نظیره لردن برینک آلتنه شویله یازمشدر :
«خیلی چوغاشل اولان میخانه غزالیسته جلال
بک افندیکن بونظیره می خانه کایرسه خرابایلر دخی
عمون اولورلر صابیز» ، بو ، کندیسنک بیله نظیره لردن
بعصاً یقیدقی آکلایور .

ناجی ترجان حقیقتده چوق خدمت ایشدر .
قیل و نثر ایتدیکی اثرلرک آلتنه یازدیغی مطالعه لره
یوکلر بووک برقیقی اولیه بیلیر ، فقط زمانی ایچون
بونلر ایتمی شیلردی .

لسانده انطباطک نأینمه چاپیش ، آر چوق
موفق اولمشدر : زحاف ، وصل عین کی بختلری
شیوه و بیان خطاری تشریح ایش ، نظم انغزی
«correct» دوزگون» برشکله موفق ایسته شد .
کندیسه برابر یازانلر انجمنده بومفکوره بک زیاد
یافلاشان به ناجی اولمشدر . مع مافی علی روسی بعض

اولان بووک شاعرک دکر مژدن بک چوق زیاد
اولورق نال اولدیغمز شو التفاتنه قارشی نه قدر تشکر
ایته ک آژ کایر... بحق افتخار ایدورز . دنیاده نامی
نظم اعظمده لسان احترام ایله یاد اولنشن کورمک
مسعودیتنه مظهر اولوبده افتخار ایتیه جک برناجی
بولن قابیلدر «دیور»

آزادور . بوکلک بتون نارنجی برکوالک غزله لره
یازیلان دوت بیض منور آدمک چایسی آلتنده کین
سوزلرک شیطانمه سندن ، صوره ک حضور ، اوزاق ،
بدشت مدینه قهرمانلرک نام و نشاندن عبارتدر .
بو ملت کندی بئرلکن ، سیکیز لرندن ، دامارلرک
انجمنده سوزوله سوزوله دواغی قهرمانی بکله سین :
بزم بوکلون اثبات ایتدیکنز برشی وارسه اوده
بو ملت لایق اولاد بوردن عبارتدر .

فالح رفقی

ادبیات تاریخی

ترجان حقیقت ادبیاتی

ناجی کال - حامد مکینه قارشی برعکس العمل
تلقی ایدیلن «ترجان حقیقت ادبیاتی» نک باشنده
معل ناجی کورونور ، ناجی ، هر زمان تکرار ایتدیکن
کی ، غریک فسونکار ادبیاتنه کوز بومش ، جاهل
برسایح دکلدی . بوکا ، کندی کندینه اوکرندیکی
فرانسجه ایله لسانزه نقل ایتدیکی برچوق منظوملر ،
منشورلر شاهددر .

یا ایچون دیوان ادبیاتک تعادیلندن باشقه هیچ
برماهی اولیان او عکس العملک باشه کچدی ،
دینه جک .

براولا قهجه به برعکس العملک عالم لری بولمه
چالیشلم : برایشقه مقاله دهده عرض ایتدیکن کی
حامد ادبیاتی آتجاق کوچک برزمه آکلایه یلشدی .
ادی عامه مرک ذوق حالا شرق مکینک اثرلریله
غدا لانیوردی . هرشکی عارف حکمت بک کی ،
کاظم پاشا کی ، بک شری عونی بک کی ذاتلرک ساطه لری
محافظه ایدیبورلر ، اولر مژده مند لرک اوستنده کوموش
آیتلرک پاشنده مطلقا ناجیک ، واسدک دیوانلری
بولونیوردی . ایشته ترجان حقیقت ادبیاتنه حیات
ویرن سیلر بونلردر ، ادبی عامه مرک شرق مکینه
عاند تریمه سنک انشاقی شویله دورسون ، کالیله دوام
ایتمکده اولماسیدر . ناجی ایجه اوقویایلر ، لسانک
روحنه واقف اولانلر انکار ایدمه مرک او ، باشده
عونی بک اولقی اوزره . بونون دوندنک استلردنک
هیچ برنده بونلرجه حق «Con-connection» قاعده
شیویه تام موافقت «مالکده» ، «اولی» ردیفی
برغزله نظیره یازان هر سیکلی زاده عارف حکمت
بکک شو بختلری اولوبکر :

تراید ایله حکمت سوزکده فیض کال
جناب ناجی استاده هر زمان اولولی
زمانه کورمدی بویله بیکه معجزه کو
قلر حقیقت اعجازه ترجان اولولی [۱]

[۱] التفات قارشیسنده ناجی «مشارالیه حضرتلری
کی هر برمی (ان من الشعر الحکمه) مائی کو ستریمکده